

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám: IV/ 03 9 0 U - 0 / 2021

2021 OKT 19.

1015 Budapest, Donáti u. 40.

2021 OKT 11.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

ALKOTMÁNYJOGI PANASZ

A KÚRIA, MINT FELÜLVIZSGÁLATI BÍRÓSÁG PFV.IV.20.791/2020/6. SZÁMÚ,
A FŐVÁROSI ÍTÉLŐTÁBLA 1.PF.21.060/2019/5/II. SZÁMÚ
ÉS A FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK 40.P.23.747/2018/25. SZÁMÚ
HATÁROZATAINAK,
MINT ALAPTÖRVÉNYBE ÜTKÖZŐ HATÁROZATOKNAK A MEGSEMMISÍTÉSE
IRÁNT

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott,

mint Indítványozó, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: AB tv.) 27.§ (1) bekezdése alapján

ALKOTMÁNYJOGI PANASZT

terjesztünk elő, és kezdeményezzük, hogy a t. Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.791/2020/6. számú, a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.21.060/2019/5/II. és a Fővárosi Törvényszék 40.P.23.747/2018/25. számú határozatai sértik az Indítványozónak az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésében biztosított jogát, ezért azt, mint az Alaptörvénnyel ellentétes határozatot, az ABTV. 43. §-ának megfelelően semmisítse meg!

A.)

TÉNYÁLLÁS

Az ügyben érintett határozatok:

Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.791/2020/6. számú felülvizsgálati ítélete,
Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.21.060/2019/5/II. számú jogerős ítélete,
Fővárosi Törvényszék 40.P.23.747/2018/25. számú elsőfokú ítélete

Az ügy rövid összefoglalásaként a következőket adjuk elő.

Az Indítványozó, mint közszolgálati médiaszolgáltató a peres eljárás II. rendű alperese által az ügy felperesének irodája előtt, 2018. [REDACTED] tartott sajtótájékoztatóról tudósított az aznap 18 órakor az [REDACTED] csatornáján adásba kerülő Híradó c. műsorszámában, valamint a hírt közzétette a [REDACTED] domain alatti internetes portálján is.

A sajtótájékoztatón az I. rendű alperes „Bevándorlást Támogató Szervezet” feliratú matricát ragasztott a felperes irodájának az ajtajára és beszédet is tartott. Az I. rendű alperes elmondta, hogy „Nemrég óta az sem titok, hogy az egyesületnek a vezetői is elismerték, főleg úgy, hogy [REDACTED] az egyik vezető, úgy nyilatkozott, hogy a bevándorlás azért is jó, mert mindenhol olyanok érkeznek, akik eleve jobbak, mint a hazai népesség.... Ők a Soros által pénzelt szervezetek egyikei és azon dolgoznak, hogy Magyarországot elárasszák migránsokkal, azon dolgoznak, hogy Magyarországot bevándorló országgá csinálják, Magyarországra behozzák a migránsokat.” A III. rendű alperes felvételt készített a sajtótájékoztatóról, melyet feltöltött az általa üzemeltetett YouTube csatornára és híradást is készített a felvételtől a saját [REDACTED] domain alatti hivatalos weboldalán.

Az Indítványozó Híradó műsorszámában leadott tudósításában bemutatta a III. rendű alperes által készített videót akként, hogy narrátor fogalmazta meg a hírt, néhány, az I. rendű alperes beszédéből kiemelt mondat bevágása mellett. Az egyik, a felperes által sérelmezett mondat szerint „*Folyamatosan azon dolgoznak, hogy Magyarországot migránsokkal árasszák el*”.

Az Indítványozó [REDACTED] oldalán közzétett híryanagban pedig szó szerint közölte az I. rendű alperes által a sajtótájékoztatón mondottakat: „A Soros György által támogatott szervezetek azon dolgoznak, hogy a magyar emberek akaratával szembenelve Magyarországra hozzák a migránsokat.” és „az egyesület egyik vezetője korábban úgy nyilatkozott: a bevándorlás azért is jó, mert mindenhol olyanok érkeznek, akik eleve *„jobbak, mint a hazai népesség”*”.

A felperes keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43. § d) pontja és a 2:45. § (2) bekezdése alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperesek a következő magatartásukkal megsértették a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát: az I. rendű alperes valótlanul állította a II. rendű alperes által 2018. június 14-én szervezett sajtótájékoztatón, hogy „a szervezet vezetői (...) elismerték, hogy a bevándorlás azért is jó, mert mindenhol olyanok érkeznek, akik eleve jobbak, mint a hazai népesség”, mivel a felperes vezetői nem tettek ilyen kijelentést; valótlanul állították azt is, hogy „Ők (a felperes) azon dolgoznak, hogy Magyarországot elárasszák migránsokkal, hogy Magyarországot bevándorló országgá csinálják, Magyarországra behozzák a migránsokat;” a II. rendű alperes a honlapján [REDACTED] közzétette a sajtótájékoztatóról szóló valótlan tényállításokat is tartalmazó hírt; a III. rendű alperes közzétette a honlapján a sajtótájékoztatóról szóló videót és hírt, valamint a YouTube csatornáján a sajtótájékoztatóról szóló videót; a IV. rendű alperes az általa működtetett [REDACTED] honlapon 2018. [REDACTED] közzétette a sajtótájékoztatóról szóló valótlan tényállításokat is tartalmazó hírt és valótlan tényállításokat: az egyesület egyik vezetője korábban úgy nyilatkozott: a

bevándorlás azért is jó, mert mindenhol olyanok érkeznek, akik eleve jobbak, mint a hazai népesség” (a továbbiakban: első közlés), „A Soros György által támogatott szervezetek (felperes) azon dolgoznak, hogy a magyar emberek akarataival szembe menve Magyarországra hozzák a migránsokat.” (a továbbiakban: második közlés); a IV. rendű alperes az I-II. rendű alperesek által tartott sajtótájékoztatóról beszámolt az általa működtetett [REDACTED] csatornákon a 2018. [REDACTED] 18 órakor kezdődő híradókban és valótlannul híresztelte azt a valótlán tényállítást, hogy „Folyamatosan azon dolgoznak (a felperes), hogy Magyarországot migránsokkal áraszszák el”.

Az elsőfokú bíróság ítéletében mind a négy alperes terhére helyt adott a felperes keresetének, és megállapította a felperes jóhírnevének megsértését, a II-III-IV. rendű alpereseket pedig egyetemlegesen kötelezte 800.000.-Ft összegű sérelemdíj megfizetésére.

A másodfokon eljáró bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és az I-II-III. rendű alperesekkel szemben a keresetet elutasította, az Indítványozóval, mint IV. rendű alperessel szemben azonban azt helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a sajtótájékoztató időpontjában zajló parlamenti vitasorozatra is tekintettel a migráció kérdését egyértelműen közügynek minősítette, arra tekintettel, hogy a bevándorlás ügye, mint politikai kérdés megosztotta a társadalmat. A másodfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy az I- II. rendű alperesek az első közléssel („a szervezet vezetői (...) elismerték, hogy a bevándorlás azért is jó, mert mindenhol olyanok érkeznek, akik eleve jobbak, mint a hazai népesség.”) nem lépték túl a szabad véleménynyilvánítás határát, mivel az közéleti-politikai vitában elhangzó tényállításnak valós ténybeli alapja volt, és közlésével az I-II. rendű alperes nem lépte túl a szabad véleménynyilvánítás határát. A másodfokú bíróság megállapítása szerint a második közlés (A Soros György által támogatott szervezetek (felperes) azon dolgoznak, hogy a magyar emberek akarataival szembe menve Magyarországra hozzák a migránsokat.”) ugyan tényállítás, azonban az I-II. rendű alpereseknek a sérelmezett tényállítással kapcsolatos rosszhiszeműsége – különösen a felperes megnyilatkozásai alapján – nem állapítható meg. A második közléssel kapcsolatban a másodfokú bíróság kiemelte, hogy nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a jogalkotás tárgyában a felperes maga is megnyilvánult, abban ellentétes álláspontot foglalt el. Ez a körülmény a felperes magasabb fokú tűrés kötelezettségét az utóbb valótlannak minősülő tények esetében is megalapozza, mert a megszólalásnak a közügyön túlmutató tartalma nincs.

A sérelmezett közléseket saját honlapján és Youtube csatornáján nyilvánosságra hozó III. rendű alperes vonatkozásában a másodfokú bíróság leszögezte, hogy politikai pártként közreműködik a nép akaratának kialakításában és kinyilvánításával. A párt részt vesz a közvélemény alakításában, amely az Alaptörvényből fakadó alkotmányos rendeltetése. Ebből eredően a pártnak joga van arra, hogy világképe, világnézeti elkötelezettséget és értékválasztásai szerint a közbeszéd bizonyos elemeit kiemelve, és céljai érdekében jelentőséget tulajdonítson ezeknek. Ennek során egyes elemeket felnagyíthat, vagy jelentéktelennek állíthat be. Minderre tekintettel a politikai véleménynyilvánítás keretei között maradó közlés nyilvánosságra hozatala a felperes személyiségi jogának sérelmével nem járt, ezért a felperes keresetét a III. rendű alperessel szemben is elutasította a másodfokon eljáró bíróság.

Az Indítványozó fellebbezését az előbbiekkel szemben azonban alaptalannak minősítette a másodfokú bíróság. Álláspontja szerint kétségtelen, hogy az Alkotmánybíróság a 34/2017. (XII. 11.) AB határozata szerint az eddig irányadó bírói gyakorlattal azonos módon a sajtó alkotmányos szerepe miatt, a közügyekhez kötődő információáramlás érdeke, a közélet vitathatóságának sajátosságai, valamint a sajtónak a közölt állításokhoz való viszonya alapján a valótlan tények híreszteléséhez képest kivételnek tartja a közéleti szereplők sajtótájékoztatójáról való tudósítást. Ebben az esetben a sajtó mentesül közzétett tények valóságtartalmának ellenőrzése alól. A mentesség azonban nem korlátlan. A mások közlését tudósító sajtó felelősségére vonatkozó teszt lényegi eleme, hogy az újságíró a más személyek által megfogalmazott közléseket, a közlések beazonosítható forrását egyértelműen megjelölve, saját értékelés nélkül közvetíti-e, és az érintett személy (jelen perben a felperes) nyilatkozatának teret enged-e. Ez utóbbi a kritériumnak a IV. rendű alperes által 2018. [REDACTED] 18 órakor közzétett híradóban, továbbá a [REDACTED] oldalon közzétett tartalom nem felel meg, mert a IV. rendű alperes a sajtótájékoztató szövegét helytállóan tolmácsolta ugyan, de az Smtv. 10. §-ban foglaltak ellenére a felperes megszólalására nem adott lehetőséget. Az elsőfokú bíróság tehát helytállóan állapította meg a IV. rendű alperes által elkövetett személyiségi jogszértés tényét és ennek alapján jogszabálysértés nélkül kötelezte őt a sérelemdíj megfizetésére. A közléssel elért nyilvánosság és a jogszértés súlya miatt alaptalan volt a IV. rendű alperes fellebbezése a sérelemdíj összecszerűségét illetően is.

Az Indítványozó által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet a Kúria a felülvizsgálati eljárásban hozott, és a jelen alkotmányjogi panasszal támadott ítéletében- lényegében a másodfokú bíróság indoklására támaszkodva - alaptalannak találta, és a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A Kúria indoklásában megerősítette a másodfokú bíróság határozatában foglaltakat, és egyetértett azzal, hogy a sajtószerv, így az Indítványozó felelőssége egészen más megítélés alá esik, mint a sajtótájékoztatón nyilatkozatot tevő személyeké, illetve az arról tájékoztatást közlő politikai pártté. Ezen álláspontját lényegében az Smtv. 10. §-ában foglaltakra alapította, mely alapján - a Kúria álláspontja szerint - az Indítványozó kötelezettsége a hiteles és pontos tájékoztatás biztosítása. A Kúria indoklása szerint az indítványozónak módjában állt volna a felvétel megvágása, átszerkesztése, továbbá lehetősége volt arra is hogy a felperes vagy a nyilatkozó személy számára teret adjon a cáfolatra. Mivel az Indítványozó a felvételt a valótlan tényállítás kivágása, valamint a cáfolat lehetőségének biztosítása nélkül tette közzé, ezért a valótlan tényállítás híresztelése útján megsértette a felperes személyiségi jogát.

B.

AZ INDÍTVÁNYOZÓI JOGOSULTSÁG FENNÁLLÁSA AZ AB TV. 27. § (1) (2) ÉS 30. §(1) BEKEZDÉSEI SZERINT

Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz esetén indítványozói jogosultsága annak a természetes személynek, vagy szervezetnek van, akinek az Alaptörvényben biztosított jogát az ügy érdemében hozott döntés sérti, és az

indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette. Az Abtv. 27. § (2) bekezdése szerint jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, a) aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt, b) akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy c) akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.

Az Indítványozó, mint a folyamatban volt peres eljárás IV. rendű, és kizárólagosan marasztalt alperese az érdemi határozat folytán közvetlenül érintett, és az Alaptörvény IX. cikke (1) és (2) bekezdésében biztosított jogaiban sértett a jelen alkotmányjogi panasszal támadott ítéletben.

Az Indítványozó valamennyi jogorvoslati lehetőségét kimerítette.

Az Indítványozó az alkotmányjogi panaszt a Kúria ezen felülvizsgálati ítélete ellen annak kézbesítésétől számított 60 napon belül nyújtja be.

C.

AZ ALKOTMÁNYJOGI PANASZ BEFOGADHATÓSÁGA AZ AB TV. 29. § RENDELKEZÉSÉRE TEKINTETTEL

A Kúria jelen alkotmányjogi panasszal támadott határozata Alaptörvény ellenes, és az érdemben sérti az Indítványozónak az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésében biztosított jogait.

Határozott álláspontunk, hogy a vizsgálandó kérdés túlmutat a konkrét ügy keretein, és alapvető fontosságú a sajtószabadság értelmezése és a további bírói jogalkalmazás szempontjából.

Alapvető fontosságúnak tekinthető álláspontunk szerint, hogy felelőssé tehető-e a sajtó egy olyan nyilatkozat szó szerinti közléséért, amelyért az eredeti nyilatkozó, valamint azt a sajtón kívüli továbbközlő felelősségét nem állapította meg a bíróság. A sajtószabadság értelmezése és a vonatkozó bírói gyakorlat alakulása szempontjából is lényeges, hogy a sajtótájékoztatóról tudósító sajtó valótlan tényekért fennálló felelőssége akkor is megállapítható-e, és ezzel a sajtószabadság korlátozása arányosnak tekinthető-e, ha a valótlan tényközlést a bíróság ítélete szerint az érintett felperes a nyilatkozatot tevő személlyel szemben túrni köteles. Felelhet-e a sajtótájékoztatóról híven tudósító sajtó a Ptk. 2:45. (2) bekezdésében foglalt jóhírnév megsértéséért, amikor a nyilatkozatot tevővel szemben ezen felelősség nem került megállapításra? Értelmezhető-e az Smtv. 10. §-a olyan rendelkezésként, amelyre egyedi ügyben a sajtóval szemben Alaptörvényben biztosított jogot korlátozó kötelezettséget alapíthat a bíróság, és jogszerű-e az Smtv. 10. §-ára hivatkozással a sajtószabadság korlátozása?

Az Indítványozó álláspontja szerint ezek olyan alapvető fontosságú kérdések, amelyekben a tisztelt Alkotmánybíróság állásfoglalása és a joggyakorlat részére történő iránymutatása elengedhetetlen.

Mindezekre tekintettel tisztelettel kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy indítványunkat fogadja be, és azt érdemben bírálja el!

D.

AZ ALKOTMÁNYJOG PANASSZAL TÁMADOTT ÍTÉLET ALAPTÖRVÉNY ELLENESSÉGÉT ALÁTÁMASZTÓ JOGI INDOKAINK

Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései

IX. cikk

(1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

(2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.

A Kúria a felülvizsgálati határozatában lényegében az Indítványozó, így a sajtó kvázi objektív felelősségét állapította meg, ezzel kifejezetten sérti az Indítványozó Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében biztosított véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jogát, ezen belül pedig a kiemelten védett, a (2) bekezdésben biztosított sajtószabadsághoz fűződő jogát.

A másodfokú ítélettel egyetértve a Kúria is azon az állásponton volt, hogy a nyilatkozatot tevő I. és II. rendű alperesek a migráció kérdése fókuszba kerülése miatt felfokozott közéleti vitában tett nyilatkozatai nem sértették meg a felperes személyiségi jogát. Az első közlést a felülvizsgálati határozat [13] pontjában írtak szerint a másodfokú ítélet véleménynyilvánításnak minősítette, amelyet a felülvizsgálati kérelem elutasítását indokló részben, a [26] pontban azt az álláspontját közölte, hogy az I. és II. rendű alperesek saját politikai véleményük alátámasztására idézték a [REDACTED] által elmondottakat, ezért nem lépték túl a szabad véleménynyilvánítás határát. A második közlést ugyan a másodfokú bíróság és a Kúria is tényállításnak minősítette, azonban a Kúria felülvizsgálati ítéletének indoklásából kimaradt a másodfokú ítélet érvelésének az a része, mely szerint a közléssel összefüggő valós tény, hogy a felperes Alapszabálya szerint is részt vesz a migrációs politika, a migránsok alapvető érdekeit, alapvető jogállását érintő kormányzati, jogalkotási döntések és a jogalkalmazás formálásában, párbeszédet folytat a migrációért felelős kormányzati szervekkel. Valós tény az is, hogy a felperes célja a nemzetközi vándormozgalmakban résztvevő személyek társadalmi képviselete.

Ugyancsak kimaradt a Kúria ítéletének indoklásából az a lényeges elem is, hogy jelentőséget tulajdonított a másodfokon eljáró bíróság annak is, hogy a migrációt érintő, és a felfokozott közérdeklődés fókuszába kerülő jogalkotás tárgyában a felperes maga is

megnyilvánult, abban ellentétes álláspontot foglalt el. A másodfokú ítélet indoklása ezt a körülményt a felperes magasabb fokú tűrés kötelezettségét megalapozóként értékelte az utóbb valótlannak minősülő tények esetében is, mert a megszólalásnak a közügyön túlmutató tartalma nincs. ([68] pont.)

Mivel az első közlés véleménynyilvánításnak minősült, a második közlés pedig valós ténybeli alapokon nyugvó tényállítás ugyan, azonban a felperes közéleti vitában történő megnyilvánulására tekintettel e vonatkozásban az utóbb valótlannak bizonyuló tényekkel szemben is magasabb tűrés kötelezettségét is megállapította a másodfokú és a felülvizsgálati határozat, ezért az így a felperes személyiségi jogait nem sértő nyilatkozatról a valóságnak híven, szó szerinti tudósítást közlő Indítványozó felelősségének megállapítása egyértelműen az Indítványozó tájékoztatáshoz fűződő jogának jelentős korlátozásának minősül, amely jogértelmezés a sajtó egészének működésére nézve is Alaptörvény ellenes.

A Kúria az Indítványozó eltérő felelősségét kimondó határozatát ráadásul az Smtv. 10. §-ára alapította, határozatának indoklásában pedig nem tért ki az indítványozó által előterjesztett felülvizsgálati kérelemben e körben tett részletes előadására sem.

Az Smtv. 10. § a közönség jogai cím alatt a véleménynyilvánítás szabadságának egyik lényeges tartalmi elemét, a tájékozódáshoz való jogot kiemelve deklarálja, hogy *„Mindenkinek joga van arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről. A médiarendszer egészének feladata a hiteles, gyors, pontos tájékoztatás ezen ügyekről és eseményekről.”*

Alapvetően hibás és a sajtó szabadságát korlátozó az a jogértelmezés, amely a Kúria jelen alkotmányjogi panasszal támadott ítéletében is megmutatkozik, mely szerint a sajtó közvetlen kötelezettségét törekszik e rendelkezésből levezetni. Maga az idézett rendelkezés is a médiarendszer egészének feladataként írja le a hiteles és pontos tájékoztatás követelményét, amelyből nem következik, hogy ez egy konkrét médiaszolgáltatón számonkérhető lenne. Ezzel összhangban az Smtv. 10. §-ára vonatkozó Kommentár a következőt írja: *E rendelkezés az 1986-os Stv. 2. § (1) bekezdésének a hatályos médiaszabályozásba történt „átemelése”, amely a 2011. január 1-jén hatályba lépett szöveg alapján még kizárólag - amiként az a cím is mutatja - a közönség tájékoztatáshoz fűződő jogának érvényesülésére irányuló deklaratív rendelkezést tartalmazta (azaz a hatályos szöveg első mondatát); ez összhangban áll az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében foglaltakkal, amely szerint „Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit”. Az Európai Bizottsággal folytatott tárgyalások eredményeképpen az Smtv. 10. §-ának új szövege mindenki számára nyilvánvalóvá tette azt, hogy a tájékoztatási kötelezettség előírása nem keletkeztet konkrét kötelezettséget az egyes médiatartalom-szolgáltatókra. A szabály, konkrétan nevesített hatósági hatáskör hiányából következően nem kérhető számon egyetlen médiatartalom-szolgáltatón sem (és nyilvánvalóan a „médiarendszer egészén” sem). Ahol a bíróság mégis hivatkozik rá, ott minden esetben szükséges egy konkrét kötelezettséget telepítő másik rendelkezés, amelynek megsértése jogkövetkezményt vonhat maga után.”*

Mind az Indoklás, mind a Kommentár alátámasztja, hogy az Smtv. 10. § olyan közjogi norma, amely nem keletkeztet magánjogi jogviszonyt a médiaszolgáltató és az egyes érintettek között, így az Smtv. 10. §-ára alapítva sikerrel nem lehet jogot érvényesíteni vagy a médiaszolgáltatóval szemben követelést támasztani.

Mindezek ellenére a felülvizsgálati ítélet az Smtv. 10. §-ában foglaltakat kérte számon az Indítványozón akkor, amikor a sajtótájékoztatón nyilatkozó személy nyilatkozatát híven közölte.

A jelen alkotmányjogi panasszal támadott határozat olyan többletkötelezettséget ró a sajtóra, amely a modern világ felgyorsult tempójú információáramlására is tekintettel nem várható el a médiaszolgáltatótól. Abban az esetben, ha egy közlés a nyilatkozatot tevő szempontjából nem minősül jogellenesnek, nem róható fel a sajtónak, ha arról a közvéleményt az elhangzottaknak híven, saját értékeléstől mentesen tájékoztatja. Az ezzel ellentétes jogalkalmazás ugyanis az Alaptörvény IX. cikke (1) és (2) bekezdésében foglalt jog korlátozását jelenti.

„Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányjogi panasz alapján „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}

Az Alkotmánybíróság döntéseiben kiemelten védelmezi a véleménynyilvánítás szabadságát, amely kiemelt alapjogi védelem konzekvensen végigvonul az Alkotmánybíróság immár 30 éves gyakorlatán és kimutatható a határozatokban. (pl. 30/1992. (V. 26.) AB, 7/2014. (III. 7.) AB) Az Alkotmánybíróság „a szólásszabadság lényegét a demokratikus társadalmi párbeszéd lehetőségének kialakításában látja. A véleménynyilvánítás szabadsága az ún. kommunikációs jogok „anyajoga”, mely az egyéni önkifejezésen túl lehetővé teszi az egyén megalapozott részvételét a társadalmi és politikai folyamatokban. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata alapján ezért a szabad véleménynyilvánításhoz való jog nem csupán alapvető alanyi jog, hanem e jog objektív, intézményes oldalának elismerése, egyben a közvélemény, mint alapvető politikai intézmény garantálását is jelenti.” (3264/2016. (XII. 14.) AB határozat) „A szabad véleménynyilvánításhoz való jog alkotmányos határait úgy kell meghatározni, hogy azok a véleményt nyilvánító személy alanyi joga mellett a közvélemény kialakulásának, illetve szabad alakításának a demokrácia szempontjából nélkülözhetetlen érdekét is figyelembe vegyék. Demokratikus közvélemény csakis teljes körű és tárgyilagos tájékoztatás alapján jöhet létre” (7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [14]–[17]). „A véleménynyilvánítási szabadság, mint kommunikációs alapjog körében értelmezhetőek a médiaszabályozás alkotmányossági kérdései, az Abh. megerősítette az Alkotmánybíróság azon következetes érvrendszerét, miszerint sajtószabadság a szólásszabadság intézménye, így a sajtószabadság, amennyiben a szólás, a közlés, a vélemény szabad kinyilvánítását szolgálja, úgy védelme szintén kettős meghatározottságú: a szubjektív alanyi jogi jelleg mellett a közösség oldaláról a demokratikus közvélemény megteremtését és fenntartását szolgálja. A sajtószabadság felerősíti az egyéni véleménynyilvánítás hatását, és támogatja

a demokratikus közvélemény közérdekű ügyekről való tájékoztatását, a közérdekű ügyekkel kapcsolatos véleményformálást.” 3264/2016. (XII. 14.) AB határozat [23].

Az idézett határozatokból is egyértelműen levezethető, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának kitüntetett része a sajtószabadság, mivel ez utóbbi elengedhetetlen a közügyek szabad megvitatásához. A sajtó szerepe a modern társadalmakban megkerülhetetlen, intézménye nélkül a közvélemény nem juthat azokhoz az információkhoz, amelyek a közéletre vonatkoznak.

A sajtótájékoztatóról szóló tudósítás esetén a sajtó ezen közvetítő szerepén van a hangsúly, hiszen ilyenkor nem a saját szerkesztői véleményét közli, hanem a más által megfogalmazott közlést közvetíti a nyilvánossághoz. *„Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a közéleti szereplők kijelentéseit közvetítő sajtónak a valótlan tényállításokért fennálló felelőssége más mérce szerint ítélandó meg ahhoz képest, amikor a szerkesztők és újságírók pusztán saját elképzeléseik és előzetes döntéseik mentén határozzák meg a médiatartalmat. Ilyenkor ugyanis a sajtó működésének fókuszában nem a közvita saját érvekkel való gazdagítása és befolyásolása, hanem a társadalmi tanácskozásban résztvevő többi szereplő megnyilvánulásainak naprakész és hiteles becsatornázása áll.”* (3217/2020. (VI. 19.) AB határozat [42])

Az Alkotmánybíróság a támadott ítéletekben is felhívott 34/2017. (XII. 11.) AB határozatában a közéleti szereplők sajtótájékoztatójáról szóló tudósítást is olyan kivételes esetnek minősítette, amikor a sajtó - meghatározott feltételek fennállása esetén - mentesül a valóság bizonyításának kötelezettsége alól. Határozatában annak tulajdonított jelentőséget, hogy az újságírók ebben az esetben nem saját állításait vagy véleményüket tárják a nyilvánosság elé, nem saját gondolataikkal igyekeznek befolyásolni a közvéleményt. *A sajtónak a valótlan tényállításokért fennálló felelőssége ilyen esetben - tehát amikor a közéleti szereplők kijelentéseit közvetíti - más mérce szerint ítélandó meg ahhoz képest, amikor a szerkesztők és újságírók pusztán saját elképzeléseik és előzetes döntéseik mentén határozzák meg a médiatartalmat. Ilyenkor ugyanis a sajtó működésének fókuszában nem a közvita saját érvekkel való gazdagítása és befolyásolása, hanem a társadalmi tanácskozásban résztvevő többi szereplő megnyilvánulásainak naprakész és hiteles becsatornázása áll* {indokolás [44]}. *A sajtótájékoztatóról való tudósítások mindenekezlő az elhangzottak pontos, a hírek aktualitásához igazodó közzétételét igénylik, a tájékoztatás alkotmányos követelményeit ebben az esetben elégíthetik ki. Hangsúlyozta az Alkotmánybíróság, hogy a mások állításait közlő sajtó felelősségének korlátozottsága kiváltképp fennáll akkor, amikor a média a közéleti vita frontvonalában tevékenykedő politikusok kijelentéseit terjeszti* {indokolás [45]}. A sajtótájékoztatóról tudósító sajtó tevékenységével lehetővé teszi hogy a társadalom tagjainak közéleti szereplők egymáshoz való viszonyát, egymásról alkotott véleményét is megismerhesse,. Ez a tájékoztató tevékenység azzal tud híven megvalósulni, ha a sajtó a magad ténylegességében tárja a nyilvánosság elé a sajtótájékoztatón elhangzottakat, és feladatát csak akkor képes ellátni, a valóság bizonyítása nem terheli.

A 34/2017. (XII. 11.) AB határozat azonban a támadott ítéleti tényállástól annyiban különböző esetre vonatkozik, hogy a további követelmények, így az érintett megszólaltatására a lehetőség biztosítása arra tekintettel várható el, hogy maga a közlés jogellenes, amelyért a nyilatkozatot tevő személyt terheli a jogi felelősség. A jelen

esetben viszont a közléseket nem minősítette jogellenesnek a támadott határozat. Így azonban a sajtó felelőssége olyan nyilatkozat közzétételéért került megállapításra, amely a nyilatkozatot tevő szempontjából nem jogellenes. Nem jogellenes továbbá a III. rendű alperes szempontjából sem, kizárólag azért, mert az nem sajtószerv.

Azzal, hogy a Kúria a nyilatkozatot tevők oldaláról jogszerűnek értékelt közlést a nyilvánossághoz közvetítő sajtót felelőssé teszi, és a jogkövetkezmények egyedüli viselésére kötelezi, lényegében a közvélemény tájékoztatását lehetetleníti el, de legalább is oly mértékben teszi kockázatosná azt a sajtószerv részére, amely miatt azt öncenzúrára kényszerítené, és ennek az lehet az eredménye, hogy a nyilvánossághoz számos információ nem jut el, meghiúsul a különféle vélemények ismertetése, sérül a sajtószabadság és a közönség tájékoztatáshoz való joga is.

A Kúria támadott határozata az Alkotmánybíróság gyakorlatával sincs összhangban. Az Alkotmánybíróság már korábban, több határozatában is kifejtette, hogy a politikai vita egy felfokozott időszakban (választási kampányban) olyan szituáció, *„amelyben a lehető legerősebben jönnek számításba a közügyek minél szabadabb vitája melletti érvek, és ahol leginkább helye van a politikai programokról és a jelöltek alkalmasságáról vallott vélemények akár túlzó, felfokozott megfogalmazásának; tekintettel arra is, hogy ezen időszak alatt a cáfolat vagy ellenvélemény kifejtésének is jelentős tere nyílik”* {31/2014. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [30]; 5/2015. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [28]; 9/2015. (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [35], [43], továbbá 3107/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [26]}.

A 3466/2020. (XII. 22.) AB határozat tovább szélesítette a véleménynyilvánítás szabadságát óvó gyakorlatát, és kifejtette, hogy *„Ezen megállapítás – a politikai viták megítélése során – nem kizárólag a választási kampányokban értelmezhető. A politikai szereplők ugyanis a kampány időszakokon kívül is éles bírálatokat és állításokat fogalmaznak meg egymással szemben, amelyekkel összefüggésben ugyanúgy egy fokozottabb tűrési kötelezettséget kell megkövetelni. Az egyes politikai szereplőknek ugyanis kampány időszakon kívül is számos lehetőségük nyílik a megfogalmazott bírálatokra történő széles körű reaklásra.”*

Az Alkotmánybíróság e gondolatmenethez kapcsolódva egyértelműen kijelentette, hogy *„a sajtónak a politikai viták választópolgárokhoz történő eljuttatásában kiemelt szerepe van. A demokratikus közvélemény alakulásában központi szereppel bíró sajtó tevékenységének egyik lényegi eleme ugyanis a közéleti események nyilvánossághoz való közvetítése. A média a modernkori nyilvánosság fő letéteményese, nélküle teljes mértékben elképzelhetetlen a demokratikus társadalmi tanácskozás működése. A sajtónak elsőrendű alkotmányos feladata a közérdekű információk, köztük a közéleti szereplők megnyilatkozásainak, álláspontjainak terjesztése. Nemcsak annak van jelentősége, hogy a közügyek vitájához tartozó információk terjesztése a sajtó alkotmányos küldetése, hanem annak is, hogy a demokratikus vita többi résztvevőjének pedig joga van ehhez a tájékoztatáshoz. Különösen fontos tehát, hogy a sajtó a közvita számára releváns körülményekről minél szabadabban számolhasson be”* [44]

Bár a sajtószabadság gyakorlása önmagában nem terjed ki a valótlanságok közzétételére, az Alkotmánybíróság leszögezte, hogy a valótlan tényállításokért viselt felelősség kérdése nem lehet minden esetben azonos szempontok szerint megítélhető,

mindenképpen szükség van e körben alkotmányossági megfontolások mérlegelésére. Közéleti szereplők sajtótájékoztatóiról szóló tudósítás esetén ezek a szempontok különös súllyal esnek latba.

A modern tájékoztatásnak lényegi eleme a sajtótájékoztató, és az arról szóló tudósítás. A közvélemény hiteles tájékoztatása akkor teljesül, ha információhoz juthat a sajtó közreműködésével a különböző közéleti szereplők által elmondottakról, a sajtótájékoztató keretében tett kijelentésekről. A sajtónak nem lehet kötelessége a cenzor szerepét betöltve, mintegy megszűrve tájékoztatni a nyilvánosságot, abban az esetben, ha az elhangzottak nem nyilvánvalóan jogsértők. A sajtót nem lehet olyan mértékű öncenzúrára kényszeríteni, mint amely a jelen alkotmányjogi panasszal támadott kúriai ítéletből következethető.

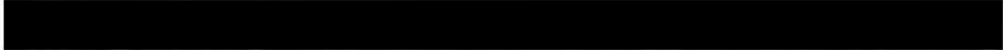
Nem kérhető minden esetben számon a sajtón a sajtótájékoztatón tett kijelentések érintettjének megszólaltatása sem. Egyrészt erre gyakran nincs sem mód, sem idő, másrészt - amint azt az Alkotmánybíróság több határozatában is kimondta, - felfokozott közéleti vita esetén az érintettnek is számos lehetősége van a saját véleményének, álláspontjának közlésére és a nyilvánossághoz való eljuttatására. A támadott ítéleti tényállásban is rögzítésre került, hogy a felperes maga is megnyilvánult a migrációt érintő jogalkotás tárgyában, és kifejtette saját véleményét. A felperes továbbá közleményt is közzétett a perbeli sajtótájékoztató elhangzottakkal kapcsolatban, vagyis a nyilvánosság előtt álláspontját kifejtette.

Határozott álláspontunk az, hogy a perbeni esetben nem volt indokolt, az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján az Indítványozó IX cikk (1) és (2) bekezdésében biztosított jogának korlátozása. Az Smtv. 10. § rendelkezéseinek a jogalkotói szándékkal és a nyeltani értelmezéssel is ellentétes kiterjesztő értelmezése, a Ptk. 2:45. (2) bekezdésének olyan tág alkalmazása, amely a perbeli esetben történt, ténylegesen a sajtószabadság jogának aránytalan korlátozását eredményezte.

Mindezekre tekintettel tisztelettel kérjük, hogy a t., Alkotmánybíróság vizsgálja felül a jelen alkotmányjogi panasszal támadott határozatot, és állapítsa meg, hogy a Kúria Pfv.IV.20.791/2020/6. számú határozata Alaptörvény ellenes, és az Abtv. 43. §-ában foglaltak szerint semmisítse azt meg.

Kelt Budapesten, 2021. október 8.

Tisztelettel,

képviselőként

Dr. Mayer Erika

Digitálisan aláírta: Dr. Mayer Erika
Dátum: 2021.10.08 13:47:43 +02'00'

